

Juryrapport Nico Scheepmaker Beker – 21e editie – mei 2025

De Nico Scheepmaker Beker is de vakprijs voor de schrijver van het beste sportboek van het jaar. De uitverkiezing, sinds 2004, is vernoemd naar (sport)journalist Nico Scheepmaker (1930-1990), die vanaf 1957 over sport schreef en met zijn aanpak de Nederlandse sportjournalistiek heeft veranderd.

In totaal zijn er dit jaar 44 boeken ingezonden door Nederlandse (36 titels) en Vlaamse (8 titels) uitgevers.

De mannelijke auteurs zijn zoals gebruikelijk in de meerderheid, slechts drie inzendingen komen van vrouwelijke auteurs: Lidewey van Noord, Ina Koolhaas-Revers en Linda Vermeeren.

Drie oud-winnaars van de Nico Scheepmaker Beker zonden dit jaar een boek in: Frank Heinen (2019), Nando Boers (2023) en James Worthy (2022).

De Vlaming Raf Willems is zowel uitgever als auteur.

De jury ontving één boek in de Friese taal, het lijvige boekwerk *De Brand*. Sportjournalist Edwin Jorna schreef een biografie over de in 2023 overleden Johannes Brandsma, volgens velen de beste kaatser aller tijden.

De vijfhoekige jury heeft de afgelopen maanden met interesse alle inzendingen gelezen, dit leidde tot levendige discussies onder leiding van de nieuwe juryvoorzitter Derk Sauer. Hij, de journalist en uitgever heeft Femke Heemskerk opgevolgd als voorzitter van de vakjury. Sauer, man achter de online krant *Moscow Times*, staat bekend als een sportfanaat (hij fietst fanatiek) en leest graag sportboeken. Het voorzitterschap van de jury acht hij een grote eer.

Dit jaar sloten twee nieuwe leden aan bij de jury van de Nico Scheepmaker Beker. John Volkers werkte ruim dertig jaar als sportjournalist voor onder andere de *Volkskrant*, is oud-voorzitter van de Nederlandse Sport Pers (NSP) en was (co)auteur van zestien sportboeken. Sharon Eggers is docent Nederlands aan de Johan Cruyff College en het College de Toekomst Ajax en ook werkzaam als (eind)redacteur. Naast dit trio neo's maken Wilfred van Buuren, sporthistoricus en hoofd collectie bij IHLIA, en Ruurd Edens, journalist, auteur voor wielertijdschrift *De Muur* en radiomaker bij *Met het Oog op Morgen*, al meerdere jaren deel uit van de jury.

De shortlist bestaat zoals altijd uit vijf boeken: een over het heerlijke amateurvoetbal, een over Duits voetbalsucces, een olympische titel, een boek over de vroegste media-aandacht voor sport en uiteraard ook een biografie, deze keer een uit het schaatsen. Opvallend is dat er dit jaar geen wielerboek is genomineerd. Op 9 mei wordt de winnaar bekend gemaakt.

JAN BEUVING - V.V. FLATS ZEIST OOST

Jan Beuving is cabaretier, wiskundige en - belangrijker in dit geval - amateurvoetballer. Hij is al dertig jaar lid van v.v. Flats Zeist Oost, een archetypische club. In dit prachtige boek beschrijft hij in vignetten allerlei aspecten van zijn cluppie: de winnende goal, het ballenhok, de autoritjes naar uitwedstrijden, de gehaktballen in de kantine en de veranderende mores van het douchen. Het komt allemaal aan bod in dit gevoelige portret van een sportvereniging en is daarmee een ontroerende ode aan het amateurvoetbal met zijn fundament van clubtrouw. Geestig, liefdevol en raak beschreven. Staat model voor alle amateurvoetbalclubs.

ROLF BOS - RUSSISCHE SPELEN

Rolf Bos studeerde geschiedenis en werd journalist, sportverslaggever ook. Zijn boek is buitengewoon qua research. Het is een stilistisch knap, leesbaar boek, vol van sporthistorie die we niet mogen vergeten. Hoe achter deze Olympische Spelen, die zwaar geboycotte van 1980 in Moskou, de wereldpolitiek een grote rol speelt en die sport gebruikt als wapen. De opbouw is gevarieerd; er is gelukkig ook veel aandacht voor de sport zelf. Recentere Spelen, denk aan Beijing 2008 en Sochi 2014, worden net zo goed door politici uitgebuit. Dat maakt dit boek ook uiterst actueel. En het feit dat het huidige Rusland veel weg heeft van de toenmalige Sovjet-Unie maakt Russische Spelen extra interessant. Bos, auteur van het prachtige Een Duitse zomer (München 1972), trekt de parallellen met de huidige tijd zelf ook in zijn nawoord. Een kenner van Rusland vond in de minutieuze reconstructie de hoofdstad van 'zijn' land jaloersmakend en verduiveld knap getypeerd.

GOVERT VAN BRAKEL - HAN HOLLANDER

Sport, zeg maar voetbal, werd groot in Nederland door de media-aandacht die het spel van 22 mannen (en tegenwoordig ook vrouwen) altijd begeleidt. De grondlegger van die met stemverheffing beleefde interesse van de media was radioreporter Han Hollander. Hij werd ver voor de oorlog een grootheid, maar zijn bekendheid, om niet te zeggen beroemdheid, redde hem, de Joodse journalist, niet van zijn dood in vernietigingskamp Sobibor. Govert van Brakel, man van de radio, heeft het leven van Hartog (officiële naam) Hollander beschreven. Hoe hij aan de wieg van Go Ahead stond, hoe hij voor De Telegraaf ging berichten en tenslotte de radiomicrofoon van de AVRO in handen kreeg en legendarisch werd, de eerste grote radiostem over sport. De uiterst gedegen biografie geeft een fraai tijdsbeeld van de vooroorlogse jaren en hoe het leven was onder de bezetter. Pijnlijk is het om te lezen hoe de Avro-baas Willem Vogt Hollander buitenzette. De Duitse bezetter was bezig met de jacht op Joden. Vogt bezweek voor dat dreigement.

Bijzonder is de gewaarwording dat radio voor de oorlog met stoom en kokend water uitgroeide tot het belangrijkste medium en dat er destijds ook al omroep politiek werd bedreven, net als nu. De beschrijvingen van de Holland-België derby's kleuren het boek van Van Brakel.

ROBBERT DE RIJK - IRENE SCHOUTEN, GEHARD VOOR GOUD

Oud-schaatser Robbert de Rijk, kent en begrijpt de wereld van het schaatsen als geen ander. Hij werd gevraagd de biografie van Irene Schouten te schrijven, met Yvonne van Gennip en Ireen Wüst de beste schaatsster uit de Nederlandse geschiedenis (of zullen we Marianne Timmer ook maar meerekenen). Het verhaal gaat over een succesvolle vrouw die vaak twijfelt aan zichzelf en leunt op de mentale steun van haar coach, de ook een biografie-waardige Jillert Anema. Haar twijfels maken het boek eerlijk. Voor een levensverhaal, waar de hoofdpersoon zelf aan meewerkt, is dit een geslaagd boek. Het wekt niet de indruk dat de auteur kritiekloos te werk is gegaan en dat alles ter sprake is gekomen. Vooral het tweede deel van het boek, over transformatie van marathonschaatser naar wereldster, doet de bladzijden vlot omkeren.

RAF WILLEMS - DER KAISER & DIE MANNSCHAFT

Het Duitse voetbal lag in de zomer van 2024 weer eens onder de loep. In Duitsland werd het toernooi om het Europees kampioenschap gespeeld, waarin het Nederlands elftal zelfs een ronde verder (halve finale) kwam dan Die Mannschaft (kwartfinale, verloren van latere kampioen Spanje). De uiterst schrijflustige Vlaming Raf Willems nam de gelegenheid te baat voor het boetsen van een doorwrocht portret van het Duitse voetbal, een Europese grootmacht. Willems verbindt op een overtuigende manier voetbal met de politiek die in verschillende naoorlogse periodes de boventoon voert. De speelstijl van clubs en het nationale elftal zijn volgens Willems een weerspiegeling van hoe het land er op een bepaald moment politiek aan toe is. Franz Beckenbauer, bijnaam Der Kaiser, is hierin de centrale figuur - in hem, de captain en de coach, komt alles samen. Het boek leest als een logisch geheel en dat is bij deze ongrijpbare materie een prestatie van jewelste.

TENSLOTTE.

De laatste tien winnaars van de Nico Scheepmaker Beker.

2023: Het Plan – Nando Boers

2022: Liverpool – James Worthy

2021: Het Duel – Wiep Idzenga

2020: Ali was mijn vriend – Erik Dijkstra

2019: Buiten de Lijnen – Frank Heinen

2018: De hand van Van Gaal – Hugo Logtenberg

2017: Lance, the rise and fall – Bert Wagendorp & JW Roy

2016: 1936. Wij gingen naar Berlijn – Auke Kok

2015: Etalagecoureur – Peter Ouwerkerk

2014: Kieft – Michel van Egmond.

Amsterdam, 9 mei 2025